תרגום * או בלשון אחר (לה) שאותו העם (יב) * בקיאים בו ה וכן ס"ת שיש בו ללקט (לו) פ"ה אותיות מתוך התיבות (לז) שלמות או שיש בו אזכרה מצילין אותה: יג ויש מי שאומר דמגלת אסתר (לח) הואיל ואין בה אזכרות אם אינה כתובה (לט) כמשפטה (יג) [א] אשורית על העור ובדיו אין בה קדושה להצילה מפני הדליקה: יד (מ) זהקמיעין שיש בהם פסוקים (מא) אין מצילים אותם מפני הדליקה (יד) (מב) חוי"א שמצילים: טו טמצילים תיק הספר עם הספר ותיק התפלין עם

ה שם מסקנת הגמרא ו המרדכי ז הרשב"א בתשובה ח טור ט מסקנא שם קט"ז

באר היטב

שבע"פ ס"ח תתמ"א: (יב) בקיאים. אבל אם העם אין מבינין אותו הלשון אסור לכתבו ולהצילו ועיין מ"א: (יג) אשורית. וכתב המ"א וצ"ע דהא האידנא ניתן לכתוב וקורין בהם אפי' כתובים בכל לשון ובסם וכסיקרא כמ"ש סי"ב אע"פ שמדינא פסולין לכתוב בסם וא"כ ה"ה מגילה וכל היכא דניתן לקרות בהם פשיטא דמצילין ואע"ג דאינה ראויה לקרות בה בצבור מ"מ מותרים ללמוד ממנה דהא ספר תורה נמי פסול לקרות בה בצבור אא"כ כתובה אשורית על הספר ובדיו ואעפ"כ מצילין אותה אם כתובה בכל ענין כיון שמותר ללמוד ממנו ולכן נ"ל פשוט שמצילין המגילה אפי' כתובה בכל לשון ובנייר משום דניתן לקרות בהם משום לעשות לה' שאין כל אדם יכול לכתוב אשורית וגם אינו מבין לשון הקודש וגם אין סיפק בידו לקנות קלף אבל בסם וכסיקרא לא ניתן לכתוב אפי' בזמן הזה משום דבקל יכול לקנות דיו כמו סם וסיקרא ולכן בשאר ספרים אע"פ שנכתבו שלא כדין ולא ניתנו לקרות בהן מצילין אותן מפני אזכרות שבהן אבל במגילה אסור להצילה אם כתובה בסם וכסיקרא כיון שאסור לקרות בהן. ומ"ש בסי"ב וקורין בהן אפי' כתובים וכו' בסם וכסיקרא פי' היכא דכתיבי בכל לשון ובסם וכסיקרא אבל היכא דכתיבי בלה"ק בסם וכסיקרא אין קורין בהם ואעפ"כ מצילין אותן מפני הדליקה. וכל זה בכ"ד ספרים אבל שאר ספרים פשיטא דנכתבים אפי' בסם וכסיקרא עכ"ל המ"א ע"ש: (יד) וי"א.

שערי תשובה

[א] אשורית. עיין בהה"ט ועיין בשבות יעקב ח"א שם שגם ספרים הנדפסים ע"י אינו יהודי דין קדושת ספרים יש להם כאלו נדפסו ע"י ישראל ע"ש:

משנה ברורה

(לה) שאותו העם בקיאים בו. אבל (לא) אם העם אינם מבינים אותו הלשון אסור לכתבו ולהצילו דלא הותר רק משום עת לעשות לה' וכנ"ל. ועיין בבה"ל דדעת הר"ן בשם הראב"ד דלא הותר לכתוב שאר לשון ולקרות בו (לב) כתבי הקודש כ"א כשאינו בקי בלשון הקודש: (לו) פ"ה אותיות. שעל ידי שיעור זה יש עדיין עליה קדושת ס"ת משום שכן נמצא בפרשת ויהי בנסוע: (לז) שלמות. ר"ל (לג) שנמחק כל הספר ונשאר רק תיבה אחת שלמה כאן ותיבה כאן עד שבין כולם יש פ"ה אותיות (לד) ולאפוקי אם אינם נמצאים תיבות שלמות רק אותיות מפוזרות לא מהני אף שיש פ"ה אותיות וכ"ז הוא רק לענין הצלה מדליקה (לה) אבל לענין גניזה פשיטא דבעינן: (לח) הואיל ואין וכו'. מפני (לו) שניתנה לכתוב בדתי פרס ומדי לפיכך לא כתבו בה אזכרות: (לט) כמשפטה וכו'. ובמג"א מסיק דכל זה הוא רק בזמן התלמוד דאז היה אסור להצילה אא"כ כתובה כהלכתה כיון שלא ניתן לכתוב וללמוד בה אבל האידנא כיון דמשום עת לעשות לה' ניתן ללמוד בה אפילו כתובה בנייר ובכל לשון ממילא מצילין אותה מפני הדליקה ג"כ כמו כל כתבי הקודש ורק לענין אם כתבה (לז) בלשון הקודש ושלא בדיו כ"א בסם וסיקרא יש נ"מ דבכל כתבי הקודש אפילו אם היו כתובין בסם וסיקרא דאין קורין בהן [משום דבקל יכול לקנות דיו כמו סם וסיקרא ולא שייך בזה משום עת לעשות] אפ"ה מצילין אותן מפני הדליקה מפני האזכרות שבהן משא"כ במגילה דלית בה אזכרות אם כתבה בסם וסיקרא אין קורין בה ואין מצילין אותה מפני הדליקה וכ"ז בכ"ד ספרי קודש אבל שאר ספרים פשיטא דנכתבים בסם וכסיקרא בין היכא שכתובים בלשה"ק ובין שכתובים בכל לשון: (מ) הקמיעין. טעם (לח) דעה הראשונה דבקמיעין אין שייך בהם טעם דעת לעשות לה' וכו' דאין בזה תורה ללמוד או להתפלל ע"כ אסור לכתוב אותם וי"א ס"ל כיון דאיתיהיב רשות למכתב ברכות יש נמי רשות למכתב קמיעין: (מא) אין מצילין וכו'. מיירי בחולה שאין בו סכנה ובחולה שיש בו סכנה מציל הקמיע שלו ויוציאה עליו דרך מלבוש [פמ"ג]: (מב) וי"א שמצילין. והלכה (לט) כדעה הראשונה.

באור הלכה

בשביל עצמם קאמר ואולי י"ל דכ"ז שאינו אומר לכם אף דאינם יכולי' לזכות לעצמם מ"מ אינם נעשים שלוחים עבורו: * או וכו'. עיין במ"א שמצדד דה"ה אם היה כתוב ג"כ בכתב אחר שרי: * בקיאים. ע' מ"ב ועיין בר"ן שכתב דכיון דקי"ל שהתירו במגילה גיפטית לגיפטיים עילמית לעילמיים וכו' הלכך הה"נ בכתבי הקודש למי שניתנו לקרות בהן מצילין אותן במקומן מפני הדליקה ומיהו כי שרית גיפטית לגיפטיים ואיך מסתברא דדוקא לשאינם בקיאים בלשה"ק אבל לבקיאים לא עכ"ל ונראה לענ"ד דהר"ן לא קאי כ"א אמגילה אבל בעניננו אפילו מי שבקי בלשה"ק ג"כ צריך להצילו מפני הדליקה דהא ניתן לקרות בו באותו מקום למי שאינו בקי בלשה"ק וכן מוכח מלשון השו"ע שכתב או בלשון אחר שאותו העם בקיאים בו משמע דכיון שהעם בקיאים בזה הלשון די אף שכמה מהן יודעין ג"כ לשה"ק אפ"ה מצילין דהא ניתן לקרות למי שאינו בקי ואף דבספר מחצית השקל משמע שהוא מפרש דהר"ן קאי על הכל הנלענ"ד כתבתי. ומיהו לענין עצם למוד תורה שבכתב בשאר לשון למי שיכול לקרותה בלשה"ק גם אנו מודים להמחה"ש דלדעת הר"ן בשם הראב"ד אינו נכון לעשות כן דכן משמע לשונו להמעיין בו [ועיין בסימן תר"צ ס"י בדעה הראשונה שהיא סתמית כוותיה דהראב"ד] ואין להקשות על דברי הראב"ד מהא דברכות י"ג דקאמרה הגמרא למימרא דסברי רבנן דכל התורה כולה בלשה"ק נאמרה [והיינו לקרות כפירש"י שם] דאי ס"ד בכל לשון נאמרה שמע דכתב רחמנא ל"ל ודאי הגמרא לעולם בכל לשון נאמרה ע"ש הרי דמותר בכל לשון לקרות כמו בק"ש ולגבי ק"ש לא חלק בזה שום פוסק חילוק בין אם יודע לשה"ק או לא י"ל דסבר הראב"ד דכיון דבסוגיא שם מתחלה בדעת רבי קאמר שם להיפוך אלמא דלא פשיטא להו לבעלי הגמרא בענין זה אי דוקא בלשה"ק נאמרה התורה שבכתב לקרות או בכל לשון ולהכי מצדד דדינא בזה כמו במגילה דמי שאינו יודע לשה"ק יכול לקרותה בכל לשון אא"כ י"ל דהתם מיירי

שער הציון

(לא) מ"א בשם הר"ן: (לב) דוקא כתנ"ך: (לג) רש"י: (לד) גמרא: (לה) דלא גרע ממקק דאיתא בגמרא דטעון גניזה: (לו) מרדכי: (לז) אבל אם כתבה בשאר לשון או בין במגילה ובין שאר כתבי הקודש ניתן לקרות בה ומצילין אותה מפני הדליקה ג"כ דהואיל שכתובה בלשון אחר אין בה קפידא לענין דיו [פמ"ג בביאור דברי המ"א] ודע דהא"ר פליג אעיקר דינא דמ"א וס"ל דהאידנא שהתירו משום עת לעשות אין נ"מ בין כתיבה בדיו או בסם וסיקרא [וכתב דמלשון השו"ע בסי"ב לא משמע כוותיה דהמ"א וצ"ל לתרץ דהשו"ע מיירי היכי דנכתבת או נדפסת על נייר ומסתברא דבזה גם המ"א מודה דקורין בה בכל גווני הואיל דבלא"ה מקילין משום עת לעשות והוא מיירי רק היכי דנכתבת על קלף] ואף לענין מגילה ובכל גווני ניתן ללמוד בה ומצילין אותה מן הדליקה: (לח) ט"ז: (לט) דע דבכל מקום שאמרו דאין מצילין היינו אף לחצר מעורבת אין מצילין [כ"מ מרמב"ם]: